

Алматы Экономика және статистика академиясының оқытушылары мен студенттерінің «Ар - намыс кодексі»

Алматы Экономика және статистика академиясының оқытушылары мен студенттері қауымдастығының «Ар-намыс кодексі» - оқу барысындағы этикалық нормалар мен ұстанымдар жиынтығын анықтайтын құжат. Бұл кодекс академияның оқытушылары мен студенттері арасындағы қарым-қатынасты анықтай отырып, «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңына, Қазақстан Республикасының Конституциясына сәйкес әзірленген.

Оқытушылар мен студенттердің «Ар-намыс кодексі» академияның қабылдаған моральдық құндылықтары мен этикалық ережелерінің жиынтығы. Аталған «Ар-намыс кодексі» Алматы Экономика және статистика академиясының Ғылыми Кеңесінде бекітілген (№ 2 хаттама 15.09. 2015 ж.). Педагогикалық этика, педагогикалық мораль мен моральдық құндылықтардың негізгі санаттарының түпкілікті мәнін қарастырады. Адамдардың адамгершілік қасиеттері мен мінез-құлқына, іс-қимылына және өмірлік алуан түрлі құбылыстарға т.с.с. өзіндік баға беретін мейірімділік пен зұлымдық, адалдық пен ар-намыс туралы түсініктер жүйесін моральдік құндылықтар деп атауға болады. Педагогикалық қызметте моральдық түсініктердің негізгі түрлерінің бәрі қолданылады. Дегенмен, педагогикалық қызмет пен қарым-қатынас тәрізді түсініктер этиканың жеке дара тарауына қатысты педагогикалық түйсіну тәрізді жекелеген түсініктерді бөле-жара көрсетеді. Осындай санаттың ішінде кәсіби-педагогикалық борыш, педагогикалық *әділдік*, педагогикалық *ар-намыс* және педагогикалық *бедел* бар.

«Ар-намыс кодексінің» негізгі мақсаты

«Ар-намыс кодексінің» мақсаты - академияның ұзақ мерзімді дамуына, тиімді ғылыми-зерттеу және әдістемелік қызметіне жәрдемдесу; академия қызметкерлері мен студенттерінің арасында өзара сыйластық пен сенім атмосферасын құру. Сөз бостандығы, еркіндік пен жауапкершілік академияда қалыптасқан демократиялық ережелер. Осы кодекстің барлық ережелерін жүзеге асырудың негізгі мақсаты –академияның ынталандыру деңгейінің сапасын жақсартуға, беделін арттыруға бағытталған. Академия қауымдастығының корпоративтік мәдениетін нығайту және дамыту мақсатында миссиясын түсіну енгізілді. Осы Кодекстің ережелерін ұстану әрбір оқытушы мен студент имиджін және беделін нығайтуға ықпал етеді.

АЭСА оқытушысы мен студентінің «Ар-намыс кодексі» қазақстандық қоғамның жалпыға танылған моральдық қағидаттары мен нормаларына негізделген моральдық құндылықтар, міндеттемелер мен жақсы тәжірибе талаптарының жүйесі.

АЭСА оқытушысының «Ар-намыс кодексі»

Әрбір оқытушы әмбебап мораль принциптерін ұстануға тиісті. Қызмет уақытында және қызметтен тыс уақытта жалпы қабылданған моральдық-этикалық нормаларды ұстануға, қоғамға жат мінез-құлық жағдайларына жол бермеуге тиіс. Өзінің іс-әрекеттерімен негізді сынға себепкер болмауға, сынағаны үшін қудаламауға, орынды сынды жою арқылы қызметін жақсартуға; Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздеріне құрметпен қарауға; Оқытушы мемлекеттік және еңбек тәртібін бұлжытпай сақтауға, берілген өкілеттікті тиімді иеленуге; Өзінің қызметтік міндеттерін адал, сапалы атқаруға; Жұмыс уақытын ұтымды пайдалануға; Оқытушы оқу бағдарламасы стандартының талаптарын қатаң ұстануға; Бекітілген оқу-тәрбие процесіне рұқсатсыз өзгерістер жасамауға; Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердегі тізбесін қалыптастыруға міндетті.

Оқытушы үнемі өзінің кәсіби деңгейін көтереді, жаңа инновациялық технологияларға сәйкес ғылыми-зерттеу жобаларын жүзеге асырады және білім алушыларға нақты мамандық бойынша кәсіптік біліктіліктің жоғары деңгейін беруді көздейді. АЭСА оқытушысы Қазақстан Республикасының Білім туралы заңнамасының және білім беру қызметіне қойылатын біліктілік талаптарын сақтауға міндетті.

Оқытушы ұжымда іскерлік өзара қарым-қатынасты және сындарлы ынтымақтастықты орнату мен нығайтуға ықпал жасауға және қызметтік міндеттерін тиімді атқару үшін өзінің кәсіби деңгейі мен біліктілігін арттыруға тиісті; АЭСА оқытушысы негізсіз айыптауларға, адами қадір-қасиетін кемсіту, дөрекілік, жөнсіздік, орынсыз мінез-құлық фактілеріне жол бермеуге тиісті. Оқытушы еңбек шартының талаптарына сәйкес заңнама нормаларын негізге ала отырып, академияда қабылданған ережелер мен этикалық стандартты басшылыққа алады.

Педагог қызметкерлеріне білім беру процесін саяси үгіттеу, діни насихат жүргізу, білім алушыларды Қазақстан Республикасының Конституциясына және Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келетін әрекеттерге итермелеу ниетте пайдалануына тыйым салынады. Оқытушылар Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген стандартты, норманы, шектеулер мен тыйымдарды сақтауға міндетті.

Оқытушы студенттердің жалпы азаматтың құқықтары мен бостандықтарын бұзбауға, Конституциялық құқық пен қоғамдық имандылыққа нұқсан келтірмеуге тиіс. Студенттердің патриоттық және азаматтық тұрғыда қалыптасуы үшін жағдай жасауды қамтамасыз ету және жастардың бойында ұлттық мәдениет пен тілді дамыту үшін жағдай жасауды қамтамасыз етуге міндетті. Оқытушы адал, әділ, қарапайым болуға, жалпы қабылданған моральдық-этикалық нормаларды сақтауға, азаматтармен (студенттермен) және әріптестерімен қарым-қатынаста сыпайылық пен әдептілік танытуы қажет.

«Ар-намыс кодексін» және басқа да құқықтық – нормативтік құжаттардың талаптарын бұзғаны үшін, кез келген қызметкерді академиядағы қызметінен босату мен қатаң тәртіптік және әкімшілік жазалар (ескертулер, сөгіс, қатаң сөгіс) көзделген.

АЭСА студентінің «Ар-намыс кодексі»

- Әркімнің құқық субъектісі ретінде танылуына құқығы бар және өзінің құқықтары мен бостандықтарын, қажетті қорғанысты қоса алғанда, заңға қайшы келмейтін барлық тәсілдермен қорғауға хақылы;
- Әркімнің ана тілі мен төл мәдениетін пайдалануға, қарым-қатынас, тәрбие, оқу және шығармашылық тілін еркін таңдап алуға құқығы бар;
- Әркім Қазақстан Республикасының Конституциясын және заңдарын сақтауға, басқа адамдардың құқықтарын, бостандықтарын, абыройы мен қадір-қасиетін құрметтеуге міндетті;
- білім берудің мемлекеттік жалпы стандарттарына сәйкес келетін сапалы білім алуға құқылы;
- Оқытушылардың сабақ өту сапасы мен тәсілдері туралы өз пікірлерін академия басшылығына айтуға құқылы;

«Жоғары кәсіби білім алу үшін осы оқу орнын таңдағаннан кейін, оқу орнын құрметтей отырып, біз оқу орнымыздың ережесін қатаң сақтауға міндеттенеміз»

Алматы Экономика және статистика академиясының студенті жоғары кәсіби білім алу үшін осы оқу орнын таңдағаннан кейін, оқу орнында өткізілетін барлық іс-шараларға белсенді қатысуға, яғни, корпоративтік принциптерін нығайтуға және дамытуға өзінің белсенді үлесін қосуға міндетті. Осы Кодексте сілтеме жасалынған Қазақстан Республикасының барлық заңдарын және заңнамалық актілерін білуге тиісті.

АЭСА студенті өз бойында шығармашылықтың ең жақсы қасиеттерін дамытуға (ғылыми, спорттық, көркемөнер т.с.с.), таңдаған мамандығы бойынша бәсекеге қабілетті, жоғарғы деңгейлі маман болуға, Қазақстан Республикасының лайықты азаматы болуға ұмтылады.

АЭСА студенті білім стандарттарын адал сақтауға, оқытудың және білімді бақылаудың барлық түрлерінің талаптарын сақтауға міндетті.

- **АЭСА студенті академиялық әділетсіздіктің барлық нысандарына қарсы күрес ұстанады :**
- онлайн ресурстарынан алынған дайын еңбектерді (рефераттарды, бақылау жұмыстарын, дипломдық және басқа да жұмыстарды), өздерінің еңбек нәтижелері ретінде көрсетуге тиым салынады;
- сабаққа кешігіп келмеуге, себепсіз сабақтан қалмауға міндеттеледі;
- сапалы білім алуға, кәсіби қызметке қажетті іскерлікті, дағдыны, сапаны бойға сіңіруге тиісті;
- жеке оқу жоспарына сәйкес оқу пәндерін игеруге тиісті;
- оқу пәндерінен студенттердің өзіндік жұмыстарын (СӨЖ) талап бойынша берілген уақытында орындауға тиісті;
- ағымдық, аралық және қорытынды бақылаулардың барлық түрлерінен кредиттік технология бойынша берілген уақыт мерзімінде өтуге тиісті;

- оқу-әдістемелік әдебиеттер мен академияның материалдық құндылықтарына жанашырлықпен қарауға тиісті;
- сабақ барысында ұялы телефонды пайдалануға, компьютер ойындарын ойнауға және әуен тыңдауға тыйым салынады;
- Үкімталды сыбайлас жемқорлық қызметі болған жағдайда міндетті түрде академиядағы «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес комиссиясының» мүшелеріне хабар беруге міндетті;
- «Студенттік үлгісі тұтастығына», мәдениет және мораль, азғындық, төзімсіздік көріністері және жынысына, этникалық немесе діни белгілері бойынша кемсітуге жол берілмейді;
- Жоғары сапалы және бәсекеге қабілетті білім алу үшін академиялық әділетсіздіктің барлық түрлері сыйыспайтынын біледі;

**Қазақ «Ар-намыс кодексінің» негізгі мақсатын іске асыратын
нормативтік құжаттар тізімі**

Қазақстан Республикасының Конституциясы — Қазақстан Республикасының Ата Заңы. Конституция 1995 жылы 30 тамыз күні жалпыхалықтық Референдум негізінде қабылданды.

Қазақстан Республикасындағы Мемлекеттік жастар саясаты туралы Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 9 ақпанындағы № 285-V Заңы.

Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілерінің «Ар-намыс кодексі» туралы Қазақстан Республикасы Президентінің 2005 жылғы 3 мамырдағы N 1567 Жарлығы.

«Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдесіндегі № 319 Заңы.